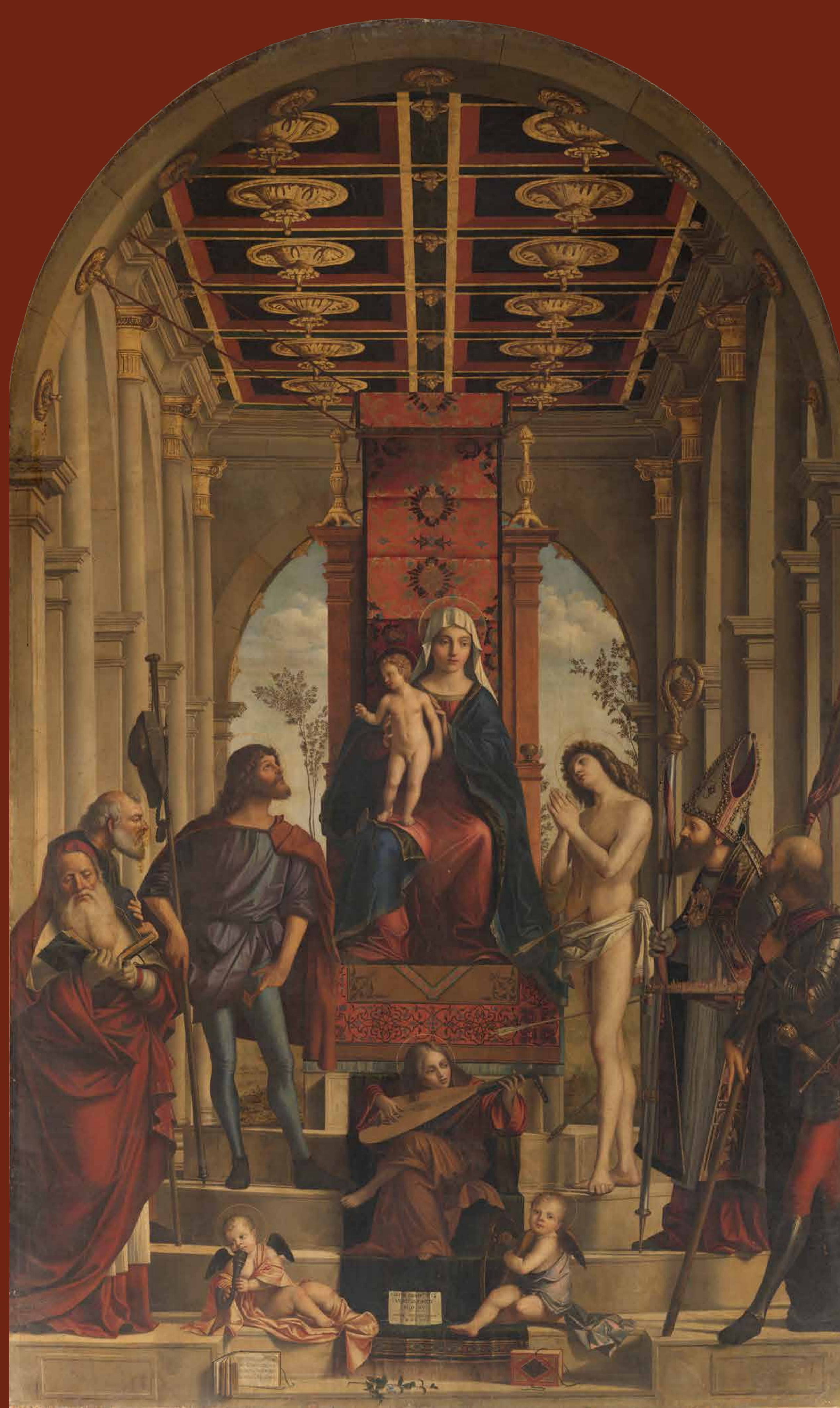

O SLIKI IN PROJEKTU

Barbka Gosar Hirci, ZVKDS Restavratorski center, barbka.hirci@zvkd.si

Stanje slike pred konservatorsko-restavratorskimi posegi.

Stanje slike po zaključenih posegih.

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije:
generalni direktor Jernej Hudolin

Restavratorski center:
vodja Martina Lesar Kikelj

OE Piran:
Mojca Marjana Kovač

Konservatorke-restavratorke:
Emina Frljak Gašparovič, Barbka Gosar Hirci, Sanela Hodžić

Naravoslovne raziskave:
Katja Kavkler, Sonja Fister, Andrej Hirci, Antonino Cosentino, CHSOS

Strokovna komisija:
Peter Humfrey, The University of St Andrews, Sara Menato, Università degli Studi di Padova,
Višnja Bralić, Hrvaški restavratorski zavod, Luca Caburlotto

Tehnična ekipa:
Janez in Franci Novak, Jaka Jaklič s sodelavci, Anže Šušteršič, Igor Brozovič, Rafko Jaklič

Obnova okrasnega okvirja:
Janez in Franci Novak, Nuška Dolenc Kambič, Tina Vrenko in Ana Strašek

Oblikovanje:
Martin Kavčič

Ameriško-britanski novelist Henry James je v knjigi *Italian hours* (1882) Vittoreja Carpaccia označil za enega od članov bleščeče trojice beneških slikarjev, skupaj z Giovanniem Bellinijem in Tintoretom. Opisal jih je kot umetnike, ki "iz Benetk osvetlujejo pogled na vesolje". Carpaccieva platna ponujajo idealno podobo upodobitev obmorskega mesta s svojimi v marmor oblečenimi palačami, ladijskim prometom in s soncem ožarjenim mestnim vrvežem. James opozarja, da je slikar osvojil srca gledalcev s "skrbjo za človeško življenje na splošno". Z drugimi besedami je "najbolj oseben in družaben umetnik, pa tudi tisti, ki ponuja najpopolnejšo sliko sijaja Benetk v času renesančnega razcveta".

Koprski oltarna slika predstavlja vrhunec v zaporedju oltarnih podob in se po kompoziciji zelo razlikuje od vseh prejšnjih Carpaccievih oltarnih podob. Tema je ahistorična in prikazuje Devico na prestolu z angeli glasbeniki, ki sedijo ob njenih nogah, in šestimi svetniki, ki so simetrično razporejeni na obeh straneh. Svetnike lahko od leve proti desni identificiramo kot Hieronima v kardinalskem oblačilu, Jožefa, Roka, Sebastijana in Nazarija, zavetnika Kopra, ki v levi roki drži maketo mesta. Zadnji svetnik v desnem ospredju je Quirizio ali Quirino, rimski vojak, ki je bil s pastoralno vizitacijo identificiran leta 1660.

Prvotno je slika krasila stranski oltar, posvečen sv. Roku, od tod tudi postavitev svetnika na častni položaj desno od Devičinega prestola, kjer prejme blagoslov Deteta Kristusa. Natančna izvorna lega oltarja žal ni znana. Prav tako so pomanjkljivi tudi podatki o okoliščinah naročila Carpaccieve slike za katedralo, skupaj z njenimi dovršenimi kamnitimi deli. V preteklosti so naročilo povezovali z dvema vidnima beneškima funkcionarjema v Kopru, Sebastianom Contarinijem, ki je bil podestat od 1515 do 1518, in Bartolomeom Assonico, ki je bil škof od 1503 do 1529. Zagotovo pa ni naključje, da je Contarini prispel v mesto le eno leto pred dokončanjem in izročitvijo oltarne slike. Poleg tega je bilo ugotovljeno, da grbi Contarini skupaj z grbi Cappello krasijo osnove dveh pilastrov, ki sta nekoč predstavljala del dekoracije Carpaccieve oltarne slike in zdaj uokvirjata enega od zunanjih portalov. (*Peter Humfrey, Carpaccio's Capodistria altarpiece: a Venetian Sacra Conversazione*, 2019)

Začetek, lahko rečemo, enega izmed nacionalno pomembnejših projektov na področju likovne dediščine sega v leto 2010, ko je oddelek za štafelajno slikarstvo na ZVKDS Restavratorskem centru prevzel v konservatorsko-restavratorsko obravnavo dve sliki z orgel, ki ju je Carpaccio ustvaril leta 1523. Leta 2018 smo z deli na slikah zaključili in v mislih pričeli načrtovati obnovo slike *Marija z Detetom na prestolu in s šestimi svetniki*. Januarja 2019, ko je izurjena tehnična ekipa sliki snela s stene koprške stolnice, se je za našo ekipo začelo obdobje vsakodnevnega izvajanja različnih postopkov, od odstranjevanja neoriginalnih plasti, kitanja in retuširanja do končnega lakiranja slike. Uspešnost obnove pa ni bila odvisna le od znanja, ki smo ga pridobili med konservatorsko-restavratorskimi posegi na prejšnjih Carpaccievih slikah. Pomembne so bile tudi okoliščine, v katerih se je in se bo slika nahajala, ter stanje originalnih in neoriginalnih materialov. Nenadomestljiva je bila tudi usklajena in usposobljena ekipa konservatorke-restavratorke ter strokovnjakov s področja naravoslovnih in humanističnih znanosti. Projekt prav tako ne bi bil mogoč brez državne podpore Ministrstva za kulturo ter podpornih služb ZVKDS Restavratorskega centra. Veliko majhnih in velikih dejanj in dogodkov se je združilo v uspešni realizaciji projekta. Zaključno dejanje bo izvedeno v oktobru 2024, ko bo konservirana in restavrirana slika *Marija z Detetom na prestolu in šestimi svetniki*, renesančnega mojstra Vittoreja Carpaccia zopet krasila desni transept cerkve Marijinega vnebovzvetja v Kopru.

